

Sygn. akt I UK 113/17

POSTANOWIENIE

Dnia 10 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania L. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 stycznia 2018 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 13 października 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 13 października 2016 r., wydanym na skutek apelacji wniesionej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w T. z dnia 22 stycznia 2015 r., zmienił ten wyrok i oddalił odwołanie ubezpieczonego L. B. od decyzji organu rentowego z dnia 29 lipca 2014 r., odmawiającej przyznania ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową.

Ubezpieczony L. B. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 13 października 2016 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, art. 17 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków

przy pracy i chorób zawodowych w związku z art. 107 i art. 57 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 233 k.p.c. oraz art. 278 § 1 k.p.c. w związku z art. 286 § 1 k.p.c. i w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, które zawarł w pytaniach: (-) „czy do przyznania ubezpieczonemu renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową można uznać jedynie osobę, u której stwierdzono schorzenia o charakterze postępującym, a rokowanie w chorobie jest niepomysłne, w związku z czym nie należy spodziewać się poprawy stanu zdrowia ubezpieczonego, a raczej jego pogorszenia?” (-) „czy do przyznania ubezpieczonemu renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową można uznać również osobę, u której stwierdzono schorzenia będące związane z chorobą zawodową, lecz przejawiające się stabilnością, a proces chorobowy nie wykazuje dynamiki zmian?”

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej

instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada też przypomnieć, że w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku powinno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem jednolicie wyrażanym w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. pośród wielu postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPiUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z

odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Zdaniem Sądu Najwyższego, sformułowane przez skarżącego pytania, nazwane przez niego istotnym zagadnieniem prawnym, nie spełniają wyżej określonych kryteriów przede wszystkim z tej przyczyny, że brak w nich odwołania się do jakichkolwiek przepisów prawa materialnego lub procesowego, na tle których sygnalizowane zagadnienie jest konstruowane. Przesłanki przedsądu, które mają uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w tym zwłaszcza powoływane przez skarżącego istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni (art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.), muszą natomiast dotyczyć treści przepisów, które były (powinny być) zastosowane w sprawie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem „sądem faktu” lecz „sądem prawa”, co powoduje, że konieczne wymaganie konstrukcyjne wniosku o przyjęcie skargi jest spełnione tylko wówczas, gdy jej autor wskaże, jakiego przepisu (przepisów) prawa dotyczy to twierdzenie. Co już wcześniej zostało podniesione, wynika to stąd, że skarga kasacyjna służy kontroli prawidłowości stosowania prawa oraz że nie jest instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Niezależnie od powyższych wywodów, które muszą powodować, że oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zasługuje na uwzględnienie, Sąd Najwyższy zauważa, że w jego orzecznictwie problem związku między niezdolnością do pracy a przebytą chorobą zawodową w kontekście spełnienia ustawowych przesłanek prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową (art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy wypadkowej z 2002 r.) był wielokrotnie rozważany i rozstrzygany. Przyjmuje się, że renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się „niezdolny do pracy wskutek choroby zawodowej”. Kwestia „niezdolności do pracy wskutek choroby zawodowej” odnosi się do zagadnienia związku przyczynowego między chorobą zawodową a jej prawnie doniosłymi skutkami w postaci częściowej lub całkowitej niezdolności do pracy (ewentualnie śmierci, stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, niezdolności do samodzielnej egzystencji) jako przesłanki odpowiedzialności za te skutki w postaci zapłaty renty z tytułu

niezdolności do pracy i innych świadczeń należnych z ubezpieczenia wypadkowego, w odróżnieniu od analogicznych świadczeń przysługujących na zasadach ogólnych. Według dominującego stanowiska zajmowanego w orzecznictwie, niezdolność do pracy wskutek choroby zawodowej w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy wypadkowej z 2002 r. zachodzi wówczas, gdy choroba zawodowa jest istotną przyczyną częściowej lub całkowitej niezdolności do pracy, co oznacza, że bez wynikającego z niej uszczerbku na zdrowiu niezdolność do pracy nie wystąpiłaby. Taki stan rzeczy istnieje niewątpliwie, gdy choroba zawodowa sama powoduje uszczerbek na zdrowiu uzasadniający zakwalifikowanie pracownika jako częściowo lub całkowicie niezdolnego do pracy. Zachodzi on również wtedy, gdy sama choroba zawodowa nie uzasadnia uznania pracownika za częściowo lub całkowicie niezdolnego do pracy, jednakże bez wynikającego z niej uszczerbku na zdrowiu niezdolność do pracy nie wystąpiłaby, ponieważ pozostałe przyczyny niezdolności, np. inne choroby, nie wystarczają do jej powstania. W takim przypadku stopień, w jakim choroba zawodowa przyczynia się do niezdolności, nie ma znaczenia, ważne jest to, że przesądza ona o wystąpieniu niezdolności do pracy, stanowiąc jej istotną przyczynę (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 7 kwietnia 2010 r., I UK 338/09, LEX nr 604208; z dnia 12 stycznia 2010 r., I UK 209/09, LEX nr 577814; z dnia 9 grudnia 2008 r., I UK 147/08, OSNP 2010 nr 11-12, poz. 145; z dnia 2 lutego 2000 r., II UKN 351/99, OSNAPiUS 2001 nr 12, poz. 419 i powołane w nich wcześniejsze orzecznictwo).

Lektura pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wyraźnie wskazuje, że dokonana przez Sąd drugiej instancji ocena prawna ustalonego w sprawie stanu faktycznego uwzględnia taki właśnie sposób wykładni art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy wypadkowej z 2002 r. Należy również podkreślić, że z dokonanych przez ten Sąd ustaleń faktycznych wynika, że stwierdzone u skarżącego zmiany pyliczne są stabilne, nie doprowadziły do niewydolności oddechowej ani wentylacyjnej i nie powodują niezdolności do pracy w związku ze stwierdzoną u niego chorobą zawodową. Rozpoznana przewlekła obturacyjna choroba płuc nie jest natomiast spowodowana narażeniem zawodowym. W tym miejscu wymaga zaś podkreślenia, że w myśl art. 398¹³ § 2 k.p.c., ustalenia faktyczne będące podstawą zaskarżonego wyroku są wiążące dla Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym, co

oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu Sąd ten musiałby uwzględnić owe ustalenia przy rozpatrywaniu podniesionych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego.

Końcowo Sąd Najwyższy zwraca także uwagę, że skarżący w istocie podejmuje próbę podważenia dokonanych przez Sąd Apelacyjny ustaleń faktycznych, na co jednoznacznie wskazuje powołanie się przez niego w ramach procesowej podstawy zaskarżenia na naruszenie art. 233 k.p.c. Tymczasem, zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów. Przepis ten wprawdzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., albowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2010 r., II PK 96/10, LEX nr 687025, z dnia 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405, czy też z dnia 24 listopada 2010 r., I PK 107/10, LEX nr 737366).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji swojego postanowienia.